

Monimuotoisuusseurantojen tiekartan työn esittely

Luontotietopäivä 22.1.2026

Päivi Sirkiä ja Katja Holmala

Luontotiedon kansallinen koordinaatioryhmä (Lukki)

Sisältö

- Miksi tiekartta
- Miten tiekarttaa tehdään
- Velvoiteanalyysi
- Seuraavat askeleet

Miksi seurantatieto on kriittistä juuri nyt?

- Monimuotoisuusseurannat ovat perusta luontokadon pysäyttämiseksi, luonnonvarojen kestäväälle käytölle, edellytys toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioinnille
- Seurantatiedon tarve kasvaa esim. ennallistaminen, maankäyttö ja luonnonvarojen hallinta, yritysvastuu ja raportointi
- Tietopohjan jatkuvuus on uhattuna: nykyisten seurantojen jatkuvuus edes nykyisessä laajuudessaan

Miksi tarvitaan tiekarttaa?

- Seurannat: syntyneet eri tarpeista, osin aukollisia, yhteistyötä vähän ja kokonaisuus heikosti koordinoitu
- Riittämätön kattavuus: esim. taksonomia, elinympäristöt, luontotyyppien laatu, geneettinen monimuotoisuus
- Tieto vajaassa hyödynnyksessä: esim. aineistojen yhteentoimivuus on puutteellista, tieto ei ole helposti hyödynnettävissä eri käyttötarkoituksiin

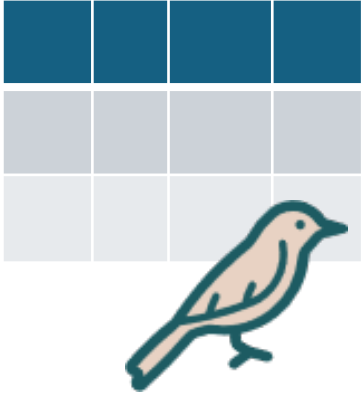

Miksi tarvitaan tiekarttaa?

- Kokoa velvoitteet, seurannat ja kehitystyön yhdeksi kokonaisuudeksi
- Auttaa priorisoimaan kehittämistä rajallisilla resursseilla
- Ohjaa kohti koordinoitua, kustannustehokasta ja vaikuttavampaa kokonaisuutta

Luontotiedon kansallisen koordinaatioryhmän teemat

Seurannat

teemaryhmän vetäjät:
Päivi Sirkiä Syke
Katja Holmala Luke

Tiedon käyttö

teemaryhmän vetäjät:
Kallasvuo Meri Luke
Venesjärvi Riikka Luke
Palmroos Ida YM
Pekkonen Minna Syke

Uudet menetelmät

teemaryhmän vetäjät:
Veera Norros Syke
Nadja Weissaupt FMI
Mikko Impiö Syke

Tiedon yhteentoimivuus

teemaryhmän vetäjät:
Härkönen Saku YM
Koivula Hanna CSC

Visio ja päätavoite

Tavoitetila vuoteen 2035

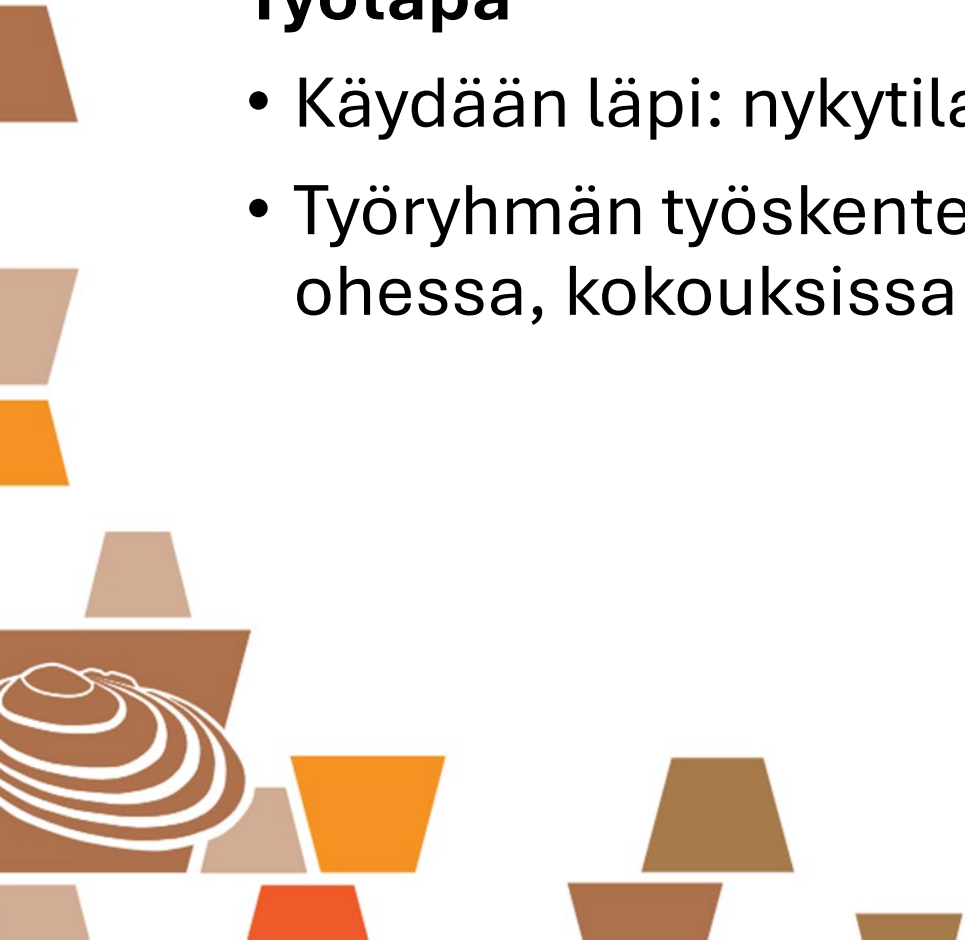
- Suomella on kattava, koordinoitu, kustannustehokas ja yhteentoimiva luonnon monimuotoisuuden seurantajärjestelmä
- Seurantatieto on aktiivisesti hyödynnettävissä, päätöksenteon tukena ja yhteiskunnallisesti vaikuttavaa

Miten tiekartta on tehty?

Työtapa

- Käydään läpi: nykytila (koosteet), tarpeet, nykyinen kehitys
- Työryhmän työskentely: pääosin asynkronista, muiden tehtävien ohessa, kokouksissa sovittu prioriteeteista

Miten tiekartta on tehty?

Työtapa ja rajaukset: keskiössä

- Velvoittavat seurannat (lait, asetukset, sopimukset), n. 30 mukana
- Nykyiset ja varmistuneet tulossa olevat
- Hiljattain voimaan tulleita useita, esim. EU:n ennallistamisasetus, Ekosysteemitilinpito, YK:n biodiversiteettisopimus: Kunming-Montreal indikaattoriviitekehys, EU:n metsäkatoasetus, EU:n maaperädirektiivi

Miten tiekartta on tehty?

Työtapa ja rajaukset: vähemmälle huomiolle jääneet

- kuntien ja alueiden tarpeet
- yksityinen sektori
- tutkimuksen tarpeet

Haastamme osallistumaan, että saadaan nämä mukaan! (ohjeet lopussa)

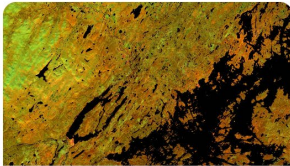
Mitä seurantoja tarkastellaan?

- Geneettisen monimuotoisuuden seurannat
- Lajistoseurannat
- Luontotyyppien ja niiden tilan seurannat

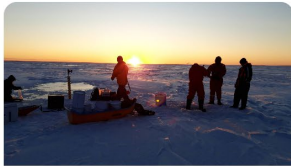

Tilannekuva: useita tuoreita koosteita tehty

Luontotieto.fi

Aineistohaku

Seurannat ja menetelmät

Luonto nyt

Lajistoseurannat

Luontotyyppiseurannat

Ekosysteemiprosessiseurannat

Geneettisen monimuotoisuuden seuranta

Selkärangattomat

- **Avomerien pihlajien eläinyhteisöt.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Suomen ympäristökeskus, Henrik Nygård. [Linkki seurannan sivulle](#) (ympäristö.fi)
- **Eläinlajien eläinyhteisöt ja määrät.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Suomen ympäristökeskus, ELY-keskukset, Anne-Mari Lehto. [Linkki seurannan sivulle](#) (ympäristö.fi)
- **Kimalliseuraanta.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Suomen ympäristökeskus, Luoma, Janna Heikkilä. [Linkki seurannan sivulle](#) (ympäristö.fi)
- **Kirjapainajien- ja havunpuun seuranta.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Luonnonvarakeskus, Tiina Yliöja. [Linkki seurannan sivulle](#) (luke.fi)
- **Maatalousympäristöjen päiväperhosseuraanta.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Suomen ympäristökeskus, Janna Heikkilä. [Linkki seurannan sivulle](#) (ympäristö.fi)
- **Tunturi-perhosseuraanta.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Suomen Perhostutkijain Seura, Jyrki Lehto. [Linkki seurannan sivulle](#) (perhostutkijainseura.fi)
- **Tuomikiviseuraanta.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Luonnonvarakeskus, Erja Huuvela.
- **Täpläverkko-perhosseuraanta.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Helsingin Yliopisto, Anna-Liisa Laiho, Marjo Saastamoinen.
- **Valkokanninen päiväperhosseuraanta (NAP).** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Elinkeino- ja liikennevirasto, Ina Vainio. [Linkki seurannan sivulle](#) (ympäristö.fi)

Selkärangaiset

- **Ahma.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Luonnonvarakeskus, Samuli Heikkilä. [Linkki seurannan sivulle](#) (luke.fi)
- **Ankerias.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Luonnonvarakeskus, Jari Haiminen. [Linkki seurannan sivulle](#) (luke.fi)
- **Härmeähytje.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Luonnonvarakeskus, Mervi Kunnasranta. [Linkki seurannan sivulle](#) (luke.fi)
- **Hirviseuraanta.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Luonnonvarakeskus, Jyrki Puterius. [Linkki seurannan sivulle](#) (luke.fi)
- **Ilä-alueiden pesimälinnuston seuranta.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: BirdLife, Tero Törmä. [Linkki seurannan sivulle](#) (birdlife.fi)
- **Ives.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Luonnonvarakeskus, Mia Valttonen. [Linkki seurannan sivulle](#) (luke.fi)
- **Rämeren lohi ja merilaimen.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Luonnonvarakeskus, Aino Rönkä. [Linkki seurannan sivulle](#) (luke.fi)
- **Rämeren rannikkokalteen kuha-, ahven- ja mullukantajien seuranta.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Luonnonvarakeskus, Tapani Lehtonen.
- **Rämeren rannikkokalteen silakannat.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Luonnonvarakeskus, Lari Veneranta.
- **Karhu.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: Luonnonvarakeskus, Samuli Heikkilä. [Linkki seurannan sivulle](#) (luke.fi)
- **Kijuhemä.** Seurannan järjestäjä ja yhteishenkilö: WWF, Metsätalouden Luontopalvelut, Stefan Silven.

YM: BIOMON-ohjelman (2022-2024) loppuraportit

Ympäristön seurantastrategian toimenpideohjelman (YSS2030) tiedonkeruu

Velvoitteet ohjaavat seuranta: puutteiden analysointi

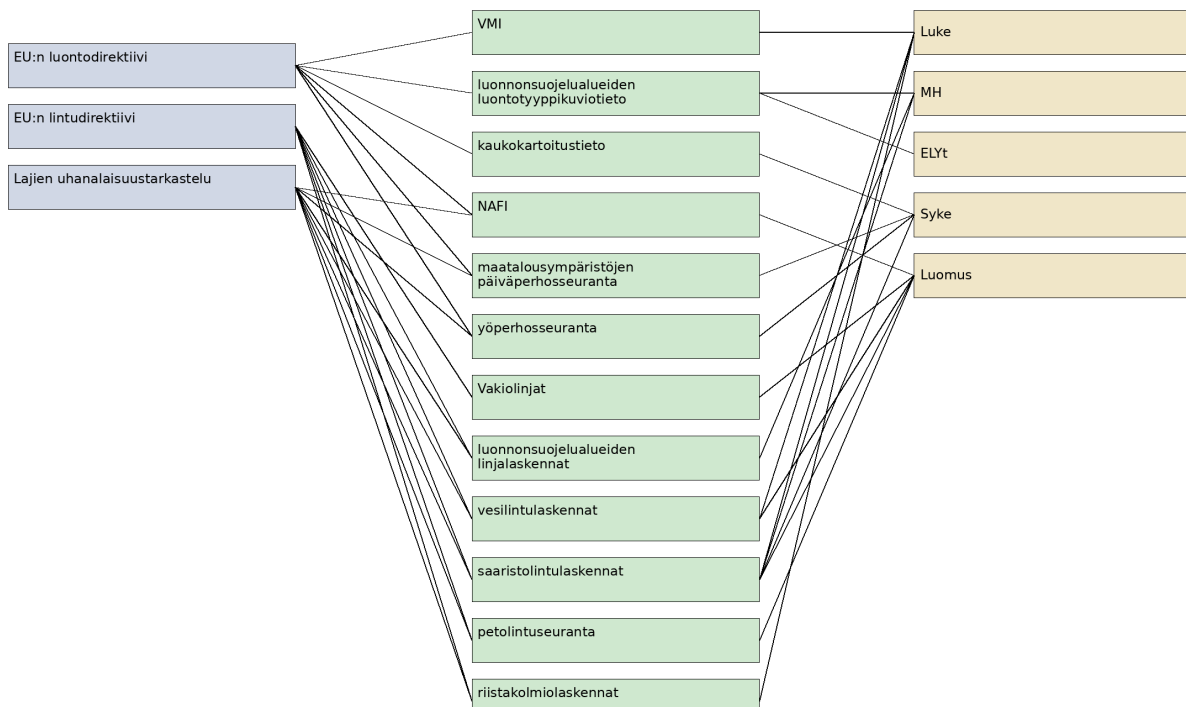
- **Velvoittavuusarvio:** luokittelu velvoittavuuden vahvuuden mukaan, auttaa priorisoinnissa

Korkea velvoittavuus: biodiversiteetti keskiössä esim. EU:n lintu- ja luontodirektiivit

Matala velvoittavuus: vain vähän biodiversiteettitietoa vaativat esim. EU:n merialuesuunnitteludirektiivi

Velvoitteet ohjaavat seuranta: puutteiden analysointi

- **Tietovirrat näkyviin:** mitkä seurannat/tilastoprosessit tuottavat kullekin velvoitteelle tarvittavaa tietoa.

**Havainnollistaa synergioita
velvoitteiden välillä**

Velvoitteet ohjaavat seuranta: puutteiden analysointi

- **Puutteet ja tietotarpeet:** asiantuntijat tunnistivat velvoitteisiin vastaamisen keskeiset tietovajeet
 - Kehittäminen vs. uusi seuranta: voidaanko olemassa olevia seurantoja kehittää kattamaan tarpeet vai edellyttääkö velvoite uutta seuranta?
- **Tiedonhallinnan kehitystarpeet:** koottiin seurantojen ja tietovirtojen tiedonhallinnan puutteita ja tärkeimpiä kehitystoimia.

Kehitys on käynnissä – mutta kokonaisuus puuttuu

Kootaan meneillään oleva ja suunnitteilla oleva kehitystyö, jotta nähdään mitä on jo käynnissä ja miten tuotokset rakentavat laajempaa seurantakokonaisuutta.

Koonti on jatkuvaa: Ilmianna hankkeesi meille!

Seuraavat askeleet – iso kuva

- Strategisten painopisteiden tunnistaminen: Mitä tarvitaan vision saavuttamiseksi?
- Lyhyen aikavälin prioriteetit
- Resurssitarpeiden arviointi
- Tiekartan säännöllinen seuranta ja päivitys

Seuraavat askeleet - konkreettisesti

Työryhmä koostaa tiekarttaan:

- Loput velvoitteet ja niiden vastaamisen tarpeet
- Tunnistaa strategiset painopisteet
- Hyödyntää saadun palautteen

→ Ensimmäisen kommentille lähtevä versio

Nyt tarvitaan teitä

- **Osallistu tiekarttatyöhön:** osallistu kyselyyn ja kommentoi
- Tietopohjan jatkuvuus on uhattuna. Juuri nyt **tarvitaan tulevaan hallitusohjelmaan vaikuttamista: luontotiedon merkityksen korostaminen.**

Kiitos!

Työtä tukevat:

Auta tiekarttatyötä ja osallistu kyselyyn:

<https://link.webropol.com/s/monimuotoisuusseurantojentiekartta>

- Kysely avataan tilaisuudessa ja se on auki tammikuun loppuun. Linkki kyselyyn lähetetään kaikille työpajaan osallistuneille sähköpostilla.
- Kysymyksiä alle kymmenen. Itselle ei-relevantit kysymykset voi ohittaa.

Kiitos osallistumisesta jo ennakoon!